

POSUDEK

oponenta bakalářské práce

Jméno studenta.....Matěj Linhart
Název bakalářské práce .....Pojetí duše v džinismu
Vedoucí práce.....Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D.
Oponent.....Mgr. ing Josef Bartošek
Odevzdání posudku.....srpen 2017

Téma, cíl a metoda práce

Bakalářskou práci studenta Matěje Linharta pokládám za velmi zdařilou, a pokud vím, tak také první svého druhu. Oceňuji rovněž odvahu a zápal, se kterým se do obtížného tématu pustil.

Na práci si cením zejména těchto věcí:

1. rozčlenění. Nezačal popisem *džívy*, ale velmi rozumně popisem prvků, ze kterých se skládá tento vesmír. Tím se velice elegantně vyhnul možnosti nesprávného ztotožnění *džívy* a duše a všem chybným závěrům, které by si čtenář mohl udělat. Zároveň si tím otevřel dveře pro *karmu*, coby důsledek projevů *džívy*. Popis kosmu pak umožní lokalizovat *džívu* nejen v *samsáře*, ale i před ní. K tomu se logicky pojí i kolo času (*kalčakra*).
2. Při vlastní charakteristice *džívy* se nezaměřil především na obecný a názorově značně roztříštěný popis ale dva krajní póly, tj. *nigody* a *sídhý*. *Nigody* jsou zdrojem duší a nejprve jsou umístěny pod nejspodnějším dolním světem, odkud zvolna „probublávají“, dokud se nedostanou (bez vlastního přičinění) na třetí *gunastánu*, odkud ještě mohou „sklouznout“ na druhou a první *gunastánu* a stále být *nigodou*. Teprve při postupu na čtvrtou *gunastánu* se dostávají do *samsáry*, odkud už existuje pouze cesta ke stavu *sídhí* (samozřejmě nikoliv přímočará). Autor svým přístupem originálně začlenil *nigody* do „progresu *džívy*“. Tento přístup pokládám za správný, neboť pak se nemusí pojednání o *nigodách* podávat jako nějaký přílepek ke kapitole o *džívě* v *samsáře*. Logicky pak následuje *navtattva-karma-lejša-gunasthana*. Možnost, že by se *džíva* ve stavu *sídhí* vrátila do *samsáry* natož pak do stavu *nigody* je nemožná. Ustane-li veškerý pohyb duše (*jóg*), již není žádná možnost ulpění *karmické* hmoty! Případ Makkhaly Góšaly jasně ukazuje, že se jedná o „mstu“ heretikovi.
3. Velmi si cením i toho, že autor pracuje i s digambarskými spisy. Značná část evropských autorů preferuje švétamvareské spisy (a názory), protože jsou o několik století starší. Jenomže v kontextu Indie, kde tradování textů má delší tradici než psaní, není vyloučeno, že „mladší“ digambarské texty zachycují „starší“ tradici, která se v jižní části Indie mohla uchovat v původnější podobě. Jaký postoj k tomuto zauímají sami Indové, nejlépe vysvítá z toho, že Prakrit Institut ve Šravanabelagole byl před několika měsíci povýšen na Univerzitu.
4. Rovněž oceňuji výběr zdrojové i sekundární literatury. Vždyť jenom portál jain-elibrary má několik tisíc svazků a je třeba velké trpělivosti vybrat si ty správné reprezentativní knihy.
5. Je dobré, že se autor rovněž věnoval studiu *adžívíků*. Ti byli džinistům velmi blízcí a jejich zbytky (snad) splynuly s digambarskými džinisty v 16. století. Mezi nimi se vyskytly i názory o neexistenci duše, které dále vyprofilovali buddhisté. Je jasné, že *šramanský* proud indického myšlení byl velmi pestrý.

Věcný obsah a přínos

Autor sám skromně mluví o tom, že se pokusil systematizovat a vysvětlit základní oddíly koncepce duše. Myslím, že se mu podařilo mnohem více. Proslovil několik dobře podložených hodnotících názorů. Originálně přistoupil k popisu *džívy* mezi *nigodou* a *sídhou*. Tedy posloupnost *nigoda-samsárik-síddha*, který je jeho unikátním přínosem!

Otevřel také problematiku *adžíviků* a *mókši* na kontinentu *Mahávidéha*. Doufám, že ve svých výzkumech bude pokračovat.

Forma práce

Forma je výsledkem dlouhého přemýšlení, cizelování a předělávání. Struktura se tak stala vynikající, avšak tu a tam jsou drobná jazyková opomenutí. Jednou se omylem dostalo „čtyřech“ místo „šesti“ (str. 49)

Celkové hodnocení

Bakalářskou práci studenta Matěje Linharta hodnotím jako výbornou.

Josef Bartošek